

УДК 336.027

**Ватаманюк-Зелінська У.З.,
д-р екон. наук, доц., проф. кафедри
державних та місцевих фінансів,
Смолин О.І.,
Львівський національний університет імені Івана Франка**

ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗПОДІЛУ ВИДАТКІВ НА ОСВІТУ НА РІВНІ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

Постановка проблеми. Сьогодні державна турбота про освіту – це створення потенціалу економічного зростання як найважливішого чинника не лише у забезпеченні національної безпеки та добробуту країни, а й благополуччя кожного її громадянина. Саме фінансові вкладення в освіту визнаються одними з найважливіших інвестицій у людський капітал [1]. Процес раціонального та цільового використання бюджетних коштів є одним із основних завдань, що поставлені перед всіма учасниками бюджетного процесу. І у багатьох країнах визнано, що ефективним способом планування й спрямування бюджетних видатків на освіту є програмно-цільовий метод. Враховуючи це, вважаємо за необхідне дослідити програмно-цільове обґрунтування видатків на освітню сферу на прикладі бюджетних програм в галузі «Освіта» м. Львова із метою досягнення ефективних результатів у використанні бюджетних коштів навчальними закладами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зарубіжній практиці питаннями програмно-цільового методу (ПЦМ) займалися: О. Андреева, М. Афанасьєва, О. Матненко, В. Гамукін, Р. Зоді та ін. Значний внесок у розвиток й удосконалення програмно-цільового бюджетування здійснили українські науковці: В. Баранова, Т. Бугай, І. Запатріна, М. Волошин, Ю. Остріценко, К. Павлюк, Ю. Пасічник, М. Ливдар, О. Голинська та ін. Незважаючи на численні наукові праці з питань використання програмно-цільового методу планування, розгляд застосування цього методу на місцевому рівні в освітній галузі досі залишається актуальним, потребуючи рекомендацій для більш ефективного результату використання бюджетних ресурсів.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування теоретико-методичних і організаційних засад застосування програмно-цільового методу за умови планування видатків в галузі освіти на рівні місцевого бюджету.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективне використання бюджетних коштів – одне із ключових завдань виконання бюджету України. З огляду на це, важливим є визначення пріоритетів при розподілі фінансових ресурсів, джерел їхнього фінансування та забезпечення контролю за їх цільовим використанням [2]. З метою здійснення ефективної бюджетної політики, більшість країн почали впроваджувати елементи програмно-цільового методу у бюджетний процес. Запровадження ПЦМ в Україні відбулося з прийняттям Бюджетного кодексу в червні 2001 р. Щодо місцевих бюджетів, то запровадження програмно-цільового методу є однією із стратегічних цілей держави. Так, Міністерством фінансів України спільно із галузевими відомствами розроблено та прийнято накази, якими затверджено типові переліки бюджетних програм та результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів.

Загалом, будь-який метод планування направлений на досягнення конкретної цілі, але в основу самого процесу планування закладено визначення та постановку завдань, і лише потім виконавці підбирають шляхи їх виконання. Таким чином, програмно-цільовий метод планування побудовано за логічною схемою: «цілі – шляхи – способи – засоби». Постанова за умови використання програмно-цільового планування – це формування «дерева цілей». Відтак, відповідно до нього визначається система заходів щодо реалізації цілі, тобто цільова комплексна програма. Для її здійснення будується спеціальна система управління, яка доводить завдання програми до конкретних виконавців і контролює їх виконання [3, с. 85].

Основними елементами ПЦМ є бюджетні програми, затвердження яких проводиться щорічно виключно в межах наявних бюджетних фінансових ресурсів з метою досягнення конкретної цілі використання коштів. Бюджетні програми визначаються головними розпорядниками бюджетних коштів. При застосуванні ПЦМ ключовим питанням є не розвиток мережі та утримання установ освіти, а результати виконання програм, тобто не лише те, як утримати освітню сферу, а й те, наскільки послуги, надані за ці витрачені кошти, відповідатимуть суспільним потребам.

Впровадження програмно-цільового методу на рівні місцевих бюджетів дає можливість значно підвищити ефективність використання бюджетних коштів для досягнення стратегічних цілей держави у бюджетній сфері, забезпечити раціональне спрямування коштів та результативність їх використання шляхом проведення оцінки виконання бюджетних програм, а прийняття управлінських рішень за

результатами такої оцінки забезпечує досягнення результату, встановленого стратегічними документами держави, підвищує рівень забезпеченості населення послугами належної якості освіти і довіри до влади.

Перелік бюджетних програм в освітній сфері затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2017 р. № 992 «Про затвердження Типового переліку бюджетних програм і результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Освіта». Отож, на місцевому рівні м. Львова затвердження паспортів бюджетних програм проводиться згідно розпорядчого документу Управління освіти департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради та наказу Департаменту фінансової політики Львівської міської ради. Підставою для виконання бюджетних програм є Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», рішення виконавчого комітету Львівської міської ради від 18.11.2016 № 1057 «Про затвердження Положення про управління освіти департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради та його структури» [4; 5; 6].

Згідно Закону України «Про державний бюджет на 2017 рік» [7], на рівень місцевих бюджетів передано усі видатки щодо оплати праці та нарахування на заробітну плату (крім видатків на оплату праці з нарахуваннями педагогічних працівників), використання товарів, оплати комунальних послуг і енергоносіїв по загальноосвітніх закладах, що мало б додатково обтяжити місцеві бюджети. Проте спостерігається позитивна тенденція щодо обсягу бюджетних асигнувань, зокрема у 2015 р. з місцевого бюджету м. Львова у сферу освіти виділено 71,3 млн. грн на реалізацію проектів енергозбереження, відновлення дошкільних навчальних закладів, проведення ремонтів спортзалів, дитячих майданчиків, басейнів, дахів, фасадів, аварійних об'єктів та санвузлів у школах тощо [8]. У 2016 р. загальні інвестиції в галузь освіти склали 135 млн. грн, зокрема на заміну вікон, ремонт басейнів, харчоблоків, систем опалення, облаштування інтерактивних класів [9]. На 2017 р. з міського бюджету на ремонтні роботи та придбання обладнання і предметів довгострокового користування для закладів освіти виділено 153,2 млн. грн. на відновлення спортивних майданчиків, заміни систем опалення, ремонту басейнів та санвузлів, оновлення комп'ютерної техніки. Зокрема з бюджету міста виділено 24,9 млн. грн на відновлення дошкільних навчальних закладів та груп у садочках [10].

Зважаючи на те, що саме дошкільна, а згодом і загальна середня освіта формує інтелектуальний, соціальний і фізичний розвиток особистості, що є основою для подальшої освіти і трудової діяльності, у м. Львові в освітній галузі реалізується велика кількість бюджетних програм, основні з них - «Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми навчальними закладами (в т. ч. школою-дитячим садком, інтернатом при школі), спеціалізованими школами, ліцеями, гімназіями, колегіумами», «Дошкільна освіта», «Надання позашкільної освіти позашкільними закладами освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми», «Надання загальної середньої освіти вечірними (змінними) школами», «Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми школами-інтернатами, загальноосвітніми санаторними школами-інтернатами» (табл. 1) - відіграють пріоритетну роль в житті кожної людини.

Таблиця 1

Аналіз фінансування бюджетних програм в освітній галузі з місцевого бюджету м. Львова у 2016-2017 рр., тис. грн

Назва програми	Загальний фонд				Спеціальний фонд			
	Затверджено у бюджеті на 2016 р.	План з урахуванням змін на 2016 р.	Затверджено у бюджеті на 2017 р.	План з урахуванням змін на 2017 р.	Затверджено у бюджеті на 2016 р.	План з урахуванням змін на 2016 р.	Затверджено у бюджеті на 2017 р.	План з урахуванням змін на 2017 р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми навчальними закладами (в т.ч. школою-дитячим садком, інтернатом при школі), спеціалізованими школами, ліцеями, гімназіями, колегіумами	552882,6	670969,5	1019055,0	1022715,5	8159,3	104146,2	9131,2	104644,7
Дошкільна освіта	322882,5	291180,9	449676,1	443073,1	42273,1	95944,4	47614	72030,7

продовження табл. 1

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Надання позашкільної освіти позашкільними закладами освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми	47338, 3	46664, 6	73318, 7	73656, 5	1404,9	4582,3	2437,1	11025, 4
Надання загальної середньої освіти вечірніми школами	6363,3	4234,2	4662,7	3453,6	101,4	338,3	191,8	191,8
Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми школами-інтернатами, загальноосвітніми санаторними школами-інтернатами	7473,2	7674,51	9601,5	9601,5	109,7	1468,84	107,8	347,8

Джерело: побудовано за даними [11]

Як видно з даних табл. 1, у 2016 р. частка видатків на надання загальної середньої освіти загальноосвітніми навчальними закладами (в т. ч. школою-дитячим садком, інтернатом при школі), спеціалізованими школами, ліцеями, гімназіями, колегіумами з загального фонду місцевого бюджету становила 53,4%, спеціального фонду місцевого бюджету – 44,2% загальної величини видатків на освітню галузь. У 2017 р. з загального фонду місцевого бюджету частка видатків становить 54,3%, спеціального фонду місцевого бюджету – 47,3%. У поточному році величина видатків порівняно з попереднім роком зросла на 351746 тис. грн (загальний фонд місцевого бюджету) та 498,50 тис. грн (спеціальний фонд місцевого бюджету).

Видатки з місцевого бюджету м. Львова на дошкільну освіту у 2017 р. зросли на 151892,2 тис. грн за рахунок загального фонду, проте знизилися на 23913,7 тис. грн з спеціального фонду. У 2016 р. частка видатків з загального фонду місцевого бюджету становила 23,2%, спеціального – 40,7%. У 2017 р. 23,5% і 32,6% відповідно. Видатки на бюджетну програму «Надання позашкільної освіти позашкільними закладами освіти, заходи із позашкільної роботи з дітьми» у 2017 р. з місцевого бюджету мали тенденцію до збільшення, як із загального фонду (зросли на 26991,9 тис. грн), так і зі спеціального фонду (збільшились на 6443,1 тис. грн) місцевого бюджету. У 2016 р. на загальний фонд виділено 3,7% (3,9% у 2017 р.), спеціальний – 1,9% (5% у 2017 р.). Основною причиною збільшення видатків на дошкільну і позашкільну освіту з місцевого бюджету м. Львова було прийняття ухвали Львівської міської ради «Про підвищення посадових окладів педагогічних працівників навчальних закладів освіти та культури, які фінансуються за рахунок коштів міського бюджету м. Львова», згідно якої відбулось підвищення на 2 тарифні розряди посадових окладів педагогічних працівників. Відповідно зарплата працівників дошкільних та позашкільних навчальних закладів м. Львова зросла на 1,2–1,5 тис. грн [12].

У 2017 р. видатки на надання загальної середньої освіти вечірніми (змінними) школами знизилися і становили 3453,6 тис. грн за рахунок коштів загального фонду місцевого бюджету і 191,8 тис. грн спеціального фонду місцевого бюджету. У 2016 р. частка видатків з загального фонду становила 0,3% (0,2% у 2017 р.), спеціального – 0,1% (0,07% у 2017 р.) коштів місцевого бюджету. Причиною зменшення видатків стала реорганізація вечірньої (змінної) середньої загальноосвітньої школи № 28 м. Львова, способом приєднання її до загальноосвітньої середньої школи I-III ступенів № 87.

На бюджетну програму «Надання загальної середньої освіти загальноосвітніми школами-інтернатами, загальноосвітніми санаторними школами-інтернатами» у 2017 р. порівняно з 2016 р. видатки загального фонду місцевого бюджету зросли на 1926,99 тис. грн. Спостерігається тенденція до зростання видатків на надання середньої освіти школами-інтернатами, проте значна частина дитячих будинків та шкіл-інтернатів має слабку матеріально-технічну базу, потребує ремонту житлових та службових приміщень. Розглянемо динаміку затверджених у місцевому бюджеті видатків на освітню галузь у 2015-2017 рр. (рис. 1).

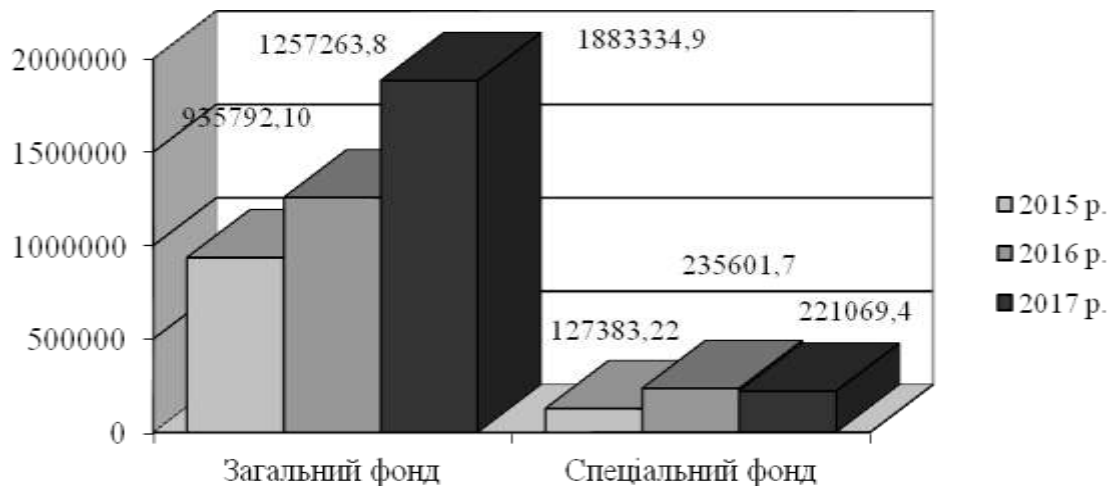

Рис. 1. Затверджені видатки на освіту з місцевого бюджету м. Львова за період 2015-2017 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано за даними [11]

У 2016 р. порівняно з 2015 р. загальна сума затверджених видатків на освіту зросла на 321471,70 тис. грн (у 2017 р. порівняно з 2016 р. – на 626071,1 тис. грн) загального фонду місцевого бюджету. Щодо спеціального фонду місцевого бюджету, то видатки у 2016 р. порівняно з попереднім роком зросли на 108218,48 тис. грн, у 2017 р. – зменшились на 14532,3 тис. грн. Незважаючи на складну економічну ситуацію в країні, влада м. Львова кожного року збільшує видатки на освіту, що чинять позитивний і суттєвий вплив як на реальну динаміку ВВП, так і на рівень людського розвитку.

Висновки з проведеного дослідження. Отже, запровадження програмно-цільового методу як дієвого інструмента розподілу видатків на освіту дає можливість забезпечити планування та виконання місцевого бюджету, орієнтуватися головним розпорядникам бюджетних коштів на досягнення конкретної мети відповідно до встановлених пріоритетів. Для ефективнішого результату при використанні бюджетних коштів на освітню галузь вважаємо за необхідне:

- планувати видатки місцевого бюджету на освітню галузь із урахуванням вартості проектів, які реалізовуватимуть навчальні заклади на засадах співфінансування, враховуючи обсяг фінансового забезпечення із місцевого бюджету м. Львова;

- розробити навчальні програм для розпорядників бюджетних коштів у галузі «Освіта», що сприятимуть більш ефективній їх участі у мікропроектах розвитку місцевої інфраструктури з метою поліпшення якості надання освітніх послуг у загальноосвітніх навчальних закладах шляхом зменшення на них фінансового навантаження;

- забезпечити обов'язкову участь головних розпорядників бюджетних коштів галузі «Освіта» у «фінансових навчальних програмах» для вивчення методик обчислення можливих обсягів небюджетного внеску (враховуючи індекс податкоспроможності територій) у сфері мікrokредитування;

- забезпечити прозорість бюджетного процесу, що чітко визначає цілі та завдання, на досягнення яких витрачаються бюджетні кошти;

- надати відкритий доступ до публічної інформації використання грошових коштів щодо здійснених видатків в освітній сфері;

- підвищити рівень контролю за виконанням бюджетних програм місцевими бюджетами в освітній галузі;

- проводити порівняльний аналіз ефективності виконання бюджетних програм у галузі «Освіта»;

- здійснювати періодичний моніторинг показників в паспорті бюджетної програми, котрі повинні відповідати інформації, що затверджена рішенням сесії про місцевий бюджет;

- забезпечити за результатами виконання бюджету здійснення оцінки діяльності учасників бюджетного процесу щодо досягнення поставлених цілей та виконання завдань, а також проведення аналізу причин неефективного виконання освітніх бюджетних програм;

- чітко розмежувати відповідальність за реалізацію кожної бюджетної програми в освітній сфері між визначеними головним розпорядником бюджетних коштів та відповідальними виконавцями бюджетних програм;

- посилити відповідальність головного розпорядника бюджетних коштів за дотримання відповідності бюджетних програм у галузі «Освіта» законодавчо визначеній меті його діяльності, а також за фінансове забезпечення і результати їх виконання.

Бібліографічний список

1. Волошин М. Роль держави у зростанні видатків на розвиток людського капіталу / М. Волошин // *Економічний вісник університету : [збірник наукових праць учених та аспірантів ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»]*. – 2010. – № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evu/2010_14/Voloshin.pdf.
2. Павлюк К.В. Проблеми розвитку програмно-цільового методу у бюджетному процесі / К.В. Павлюк // *Наукові праці НДФІ*. – 2005. – Вип. 4. – С. 42-54.
3. Остріщенко Ю.В. Теоретико-методологічні засади запровадження програмно-цільового методу на місцевому рівні / Ю.В. Остріщенко // *Наукові праці НДФІ*. – 2009. – Вип. 2. – С. 84-91.
4. Про затвердження Типового переліку бюджетних програм і результативних показників їх виконання для місцевих бюджетів у галузі «Освіта» : Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.07.2017 р. № 992 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0956-17>.
5. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 року № 280/97-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.
6. Про затвердження Положення про управління освіти департаменту гуманітарної політики Львівської міської ради та його структури : Рішення виконавчого комітету Львівської міської ради від 18.11.2016 № 1057 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://www8.cityadm.lviv.ua/pool/info/doclmr_1.nsf/6fe2c915759101d6422566a0003bb602/efe496468573416dc2258072004f7941?OpenDocument.
7. Про Державний бюджет України на 2017 рік : Закон України від 21.12.2016 № 1801-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1801-19>.
8. Янковська О. Бюджет розвитку Львова: що і за скільки ремонтуватимуть / О. Янковська // «Вголос». – 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://vgołos.com.ua/articles/byudzhet-rozvytku_lvova_shcho_i_za_skilky_remontuvatymut_173828.html?print.
9. Інформаційний портал депутатів Львівської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.lvivrada.gov.ua/novyny/item/5542-u-deputatsykyh-komisiyah-tryvaye-obgovorennya-byudzhetu-rozvytku-lyvova>.
10. Гринько О. На ремонті львівських шкіл та садочків цьогоріч із бюджету міста витратять понад 150 млн / О. Гринько // *Zaxid.net*. – 2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zaxid.net/na_remonti_lvivskih_shkil_ta_sadochkiv_tsogorich_iz_byudzhetu_mista_vitratyat_ponad_150 mln_n1432154.
11. Офіційний сайт Львівської міської ради [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cityadm.lviv.ua/>.
12. Про підвищення посадових окладів педагогічних працівників навчальних закладів освіти та культури, які фінансуються за рахунок коштів міського бюджету м. Львова : Ухвала Львівської міської ради від 02.03.2017 № 1574 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [https://www8.cityadm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/\(SearchForWeb\)/CAF1A1E6C2EAE73EC22580E30049E685?OpenDocument](https://www8.cityadm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/(SearchForWeb)/CAF1A1E6C2EAE73EC22580E30049E685?OpenDocument)

References

1. Voloshyn, M. (2010), "The role of the state in increasing expenditures on human capital development", *Ekonomichnyi visnyk universytetu : [zbirnyk naukovykh prats uchennykh ta aspirantiv DVNZ "Pereiaslav-Khmelnitskyi derzhavnyi pedahohichniy universytet imeni Hryhoriia Skovorody"*, no. 14, available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Evu/2010_14/Voloshin.pdf (access date January 10, 2018).
2. Pavliuk, K.V. (2005), "The problems of development of the program-target method in the budget process", *Naukovi pratsi NDFI*, Iss. 4, pp. 42-54.
3. Ostrishchenko, Yu.V. (2009), "Theoretical and methodological principles of implementation of the program-target method at the local level", *Naukovi pratsi NDFI*, Iss. 2, pp. 84-91.
4. Ministerstvo osvity i nauky Ukrainy (2017), *Pro zatverdzhennia Tipovoho pereliku biudzhetnykh prohram i rezultatyvnykh pokaznykiv yikh vykonannia dlia mistsevykh biudzhetiv u haluzi «Osvita»* [On Approval of the Typical List of Budget Programs and Performance Indicators for their Implementation for Local Budgets in the "Education"], *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy* dated 10.07.2017 no. 992, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0956-17> (access date January 10, 2018).
5. Verkhovna Rada Ukrainy (1997), *Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini* [On Local Self-Government in Ukraine], *Zakon Ukrainy* dated 21.05.1997 no. 280/97-VR, available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80> (access date January 15, 2018).
6. Lvivska miska rada (2016), *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro upravlinnia osvity departamentu humanitarnoi polityky Lvivskoi miskoi rady ta yoho struktury* [On Approval of the Regulations on the

Department of Education of the Department of Humanitarian Policy of the Lviv city council and its structure], Rishennia vykonavchoho komitetu Lvivskoi miskoi rady dated 18.11.2016 no. 1057, available at: https://www8.city-adm.lviv.ua/pool/info/doclrmr_1.nsf/6fe2c915759101d6422566a0003bb602/efe496468573416dc2258072004f7941?OpenDocument (access date January 20, 2018).

7. Verkhovna Rada Ukrainy (2016), *Pro Derzhavnyi biudzheth Ukrainy na 2017 rik* [On the State Budget of Ukraine by 2017], Zakon Ukrainy dated 21.12.2016 no. 1801-VIII, available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1801-19> (access date February 01, 2018).

8. Yankovska, O. (2015), "Budget of Lviv development: what and how much will be repaired", *Vholos*, available at: http://vgolos.com.ua/articles/byudzheth_rozvytku_lvova_shcho_i_za_skilky_remontuvatymut_173828.html?print (access date February 01, 2018).

9. *Informatsiynyi portal deputativ Lvivskoi miskoi rady* [Information portal of deputies of Lviv city council], available at: <https://www.lvivrada.gov.ua/novyny/item/5542-u-deputatsykyh-komisiyah-tryvaye-obgovorenyya-byudzhetu-rozvytku-lyvova> (access date February 01, 2018).

10. Hryenko, O. (2017), "For repairs of Lviv schools and kindergartens this year, more than 150 million will be spent on the city budget", *Zaxid.net*, available at: https://zaxid.net/na_remonti_lvivskih_shkil_ta_sadochkiv_tsogorich_iz_byudzhetu_mista_vitratyat_ponad_150 mln_n1432154 (access date February 01, 2018).

11. *Ofitsiynyi sait Lvivskoi miskoi rady* [Official site of the Lviv city council], available at: <http://city-adm.lviv.ua/> (access date February 01, 2018).

12. Lvivska miska rada (2017), *Pro pidvyshchennia posadovykh okladiv pedahohichnykh pratsivnykiv navchalnykh zakladiv osvity ta kultury, yaki finansuiutsia za rakhunok koshtiv miskoho biudzhetu m. Lvova* [On the increase of official salaries of teachers of educational institutions of education and culture, which are financed at the expense of the city budget of the city Lviv], Ukhvala Lvivskoi miskoi rady dated 02.03.2017 no. 1574, available at: [https://www8.city-adm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/\(SearchForWeb\)/CAF1A1E6C2EAE73EC22580E30049E685?OpenDocument](https://www8.city-adm.lviv.ua/inteam/uhvaly.nsf/(SearchForWeb)/CAF1A1E6C2EAE73EC22580E30049E685?OpenDocument) (access date February 01, 2018).

Ватаманюк-Зелінська У.З., Смолин О.І. ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗПОДІЛУ ВИДАТКІВ НА ОСВІТУ НА РІВНІ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

Мета. Обґрунтування теоретико-методичних і організаційних засад застосування програмно-цільового методу за умови планування видатків на освіту на рівні місцевого бюджету.

Методика дослідження. Для досягнення поставленої мети в процесі дослідження було застосовано загальнонаукові методи та прийоми: монографічний – для вивчення літературних джерел із теми дослідження; формальної логіки – для аналізу, узагальнення і систематизації матеріалу; табличний та графічний – для наочного відображення отриманих даних; абстрактно-логічний – при обґрунтуванні теоретичних узагальнень і висновків.

Результати. Розглянуто теоретичні аспекти програмно-цільового методу планування видатків на освітню галузь. Здійснено аналіз видатків на освітню галузь із бюджету міста Львова, на підставі якого встановлено, що найбільша частка видатків із цього місцевого бюджету припадає на фінансування загальноосвітніх навчальних закладів. Запропоновано посилити рівень контролю за розподілом та використанням коштів на освіту на рівні місцевого бюджету через надання відкритого доступу до публічної інформації використання грошових ресурсів.

Наукова новизна. Обґрунтовано, що програмно-цільовий метод на рівні місцевого бюджету м. Львова підвищує ефективність використання бюджетних коштів. Зокрема, результативність використання такого методу у сфері планування видатків місцевого бюджету на освітню галузь можна підвищити шляхом застосування навчальних проектів для головних розпорядників бюджетних коштів у галузі «Освіта» із метою зменшення на них фінансового навантаження, тобто небюджетного внеску, враховуючи індекс податкоспроможності територій у сфері мікрокредитування.

Практична значущість. Результати, отримані в ході дослідження, сприятимуть ефективнішому результату при використанні бюджетних коштів на освітню галузь та можуть бути запропоновані для здійснення ефективної бюджетної політики на рівні місцевих бюджетів.

Ключові слова: бюджет, видатки, програмно-цільовий метод, бюджетна програма, бюджетні кошти, освітня галузь.

Vatamaniuk-Zelinska U.Z., Smolyn O.I. THE PROGRAM-TARGET JUSTIFICATION OF EXPENDITURES ON EDUCATION ON THE LEVEL OF THE LOCAL BUDGET

Purpose. To reveal the strategic, methodological and organizational principles of application of the program-target method in the context of planning of expenditures on education at the level of the local budget.

Methodology of research. To achieve the goal in the research process, general scientific methods and techniques were used: monographic – for studying literary sources on the subject of research; formal logic – for analysis, generalization and systematization of the material; tabular and graphical – for visual representation of the received data; abstract-logical – when substantiating theoretical generalizations and conclusions.

Findings. The theoretical aspects of the program-target method of planning of expenditures on the educational industry are considered. The analysis of expenditures on the educational sector from the budget of the city Lviv was carried out, on the basis of which it was established that the largest share of expenditures from this local budget is allocated to the financing of general educational institutions. It is proposed to strengthen the level of control over the allocation and use of funds for education at the level of the local budget through the provision of open access to public information on the use of monetary resources.

Originality. It was substantiated that the program-target method at the level of the local budget of the city Lviv

increases the efficiency of using budget funds. The effectiveness of its use in planning local budget expenditures for the educational sector can be increased by applying educational projects to the main spending units in the "Education" sector in order to reduce the financial burden on them, that is, the non-budget contribution, taking into account the index of capacity of the territories in the field of micro-lending.

Practical value. The results obtained during the study will contribute to more effective result with the use of budgetary funds for the educational sector and can be offered for the implementation of an effective budget policy at the level of the local budgets.

Key words: budget, expenditures, program-target method, budget development, budgetary funds, educational industry.

Ватаманюк-Зелинская У.З., Смолин О.И. ПРОГРАММНО-ЦЕЛЕВОЕ ОБОСНОВАНИЕ РАСПРЕДЕЛЕНИЯ РАСХОДОВ НА ОБРАЗОВАНИЕ НА УРОВНЕ МЕСТНОГО БЮДЖЕТА

Цель. Обоснование теоретико-методических и организационных основ применения программно-целевого метода при планировании расходов на образование на уровне местного бюджета.

Методика исследования. Для достижения поставленной цели в процессе исследования были применены общенаучные методы и приемы: монографический – для изучения литературных источников по теме исследования; формальной логики – для анализа, обобщения и систематизации материала; табличный и графический – для наглядного отображения полученных данных; абстрактно-логический – при обосновании теоретических обобщений и выводов.

Результаты. Рассмотрены теоретические аспекты программно-целевого метода планирования расходов на образовательную среду. Осуществлен анализ расходов на образовательную среду из бюджета города Львова, на основании которого установлено, что наибольшая доля расходов из этого местного бюджета приходится на финансирование общеобразовательных учебных заведений. Предложено усилить уровень контроля за распределением и использованием средств на образование на уровне местного бюджета путем предоставления открытого доступа к публичной информации использования денежных ресурсов.

Научная новизна. Обосновано, что программно-целевой метод на уровне местного бюджета г. Львов повышает эффективность использования бюджетных средств. В частности, результативность использования этого метода в сфере планирования расходов местного бюджета на образование можно повысить путем применения учебных проектов для главных распорядителей бюджетных средств в области «Образование» с целью уменьшения на них финансовой нагрузки, т.е. небюджетного взноса, учитывая индекс налогоспособности территорий в сфере микрокредитования.

Практическая значимость. Результаты, полученные в ходе исследования, будут способствовать более эффективному результату при использовании бюджетных средств на образовательную среду и могут быть предложены для осуществления эффективной бюджетной политики на уровне местных бюджетов.

Ключевые слова: бюджет, расходы, программно-целевой метод, бюджетная программа, бюджетные средства, образование.